

УДК: 616.89-008.441-057.87:376-054.62:61
 DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2018-1-17>

Ігор Геруш,

кандидат медичних наук,
 доцент кафедри біоорганічної і біологічної хімії та клінічної біохімії,
 проректор з науково-педагогічної роботи,

Мар'яна Дікал,

кандидат медичних наук, доцент кафедри
 біоорганічної і біологічної хімії та клінічної біохімії,

Тетяна Білоус,

кандидат медичних наук, доцент кафедри педіатрії та дитячих інфекційних хвороб,
 Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет»,
 Театральна площа, 2, м. Чернівці, Україна

ОЦІНКА РІВНЯ ТРИВОЖНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Статтю присвячено дослідженню рівня тривожності студентів-першокурсників, процес адаптації яких має певні особливості, зумовлені соціальними, політичними та психофізіологічними чинниками. Мета роботи: дослідити рівні ситуативної та особистісної тривожності в іноземних студентів першого курсу медичного університету. Для досягнення поставленої мети проведено анкетування 86 студентів першого курсу Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет». При проведенні дослідження використано опитувальник для оцінки тривоги / тривожності (State-Trait Anxiety Inventory - STAI) Ч. Спілбергера у модифікації Ю. Л. Ханіна. Виявлено, що середній рівень тривожності траплявся у 27,9% випадках (24 респонденти) та високий – у 62 першокурсників (72,1%). Першу групу (I) сформували 13 студентів жіночої статі із середнім рівнем ситуативної та особистісної тривожності (середній вік респондентів $18,0 \pm 0,28$ років), другу групу порівняння (II) – 11 респондентів чоловічої статі (середній вік $18,4 \pm 0,53$ років). Виявлено, що осіб жіночої статі із середнім рівнем тривожності порівняно зі студентами чоловічої статі рідше турбували відчуття тривоги. Співвідношення шансів «відчувати себе невдахою» у представників II групи порівняно з I групою сягало 37,5, відносний ризик – 2,4, атрибутивний ризик – 57,5%, що свідчить про значні емоційні перевантаження у хлопців-першокурсників. Водночас, при думках про свої власні справи відчуття неспокою вірогідно частіше спостерігалось у хлопців, аніж у дівчат, зі співвідношенням шансів даної події 83,4, відносним ризиком – 2,8, атрибутивним ризиком – 64,4%. Відчуття внутрішньої скутості, засмучення, занепокоєння та смутку / хандри вірогідно частіше траплялося у II групі порівняно з I групою. На основі проведеного опитування в усіх іноземних студентів-першокурсників медичного університету виявлено середній чи високий рівень тривожності, що свідчить про нагальну необхідність оптимізації психологічної підготовки абітурієнтів та розробку методів психокорекції вищезгаданої патології упродовж перших років навчання. Рівень тривожності у студентів-хлопців значно вищий порівняно з дівчатами, що вказує на їх більші емоційні перевантаження, які проявляються відчуттям внутрішньої скутості, засмученням і занепокоєнням під час навчання.

Ключові слова: особистісна та ситуативна тривожність, медичний університет, студенти-першокурсники.

Вступ

Наразі явище тривожності студентів-першокурсників є однією з ключових проблем психології та педагогіки вищої освіти, оскільки педагогічне спілкування з першокурсниками має певні особливості, зумовлені соціальними, політичними та психофізіологічними чинниками (Батюх, 2011; Al-Mohaimed, 2014). Нестабільність соціальних умов ставить високі вимоги до молодих людей, яким водночас необхідно адаптуватися до соціально-психологічних змін, оновлювати свої життєві погляди та зберігати внутрішню рівновагу. Процес здобуття вищої медичної освіти – це не лише процес засвоєння нових знань, умінь та навичок, але й формування гармонійно та всебічно розвинутої особистості з високими морально-духовними та професійними якостями (Дубчак, 2016;

Alzahem, 2013).

Під час навчання у вищому медичному навчальному закладі студенти знаходяться у постійному стані розумового і психоемоційного навантаження, що часто призводить до стресу та зростання рівня тривожності (Stecker, 2004). Тривожність на психологічному рівні – це особливий емоційний стан напруження, неспокою, пов'язаний з переживанням страху, причина якого невідома індивіду або недостатньо ясно їм усвідомлюється. Досить часто такий стан називають безпредметним страхом, який у подальшому може призводити до неврозів і функціональних психозів, які перебігають у вигляді почуття невизначеності, безпорадності, безсилля, незахищеності, самотності, загрозливої невдачі та є пусковим механізмом розладів емоційної сфери (Фурдак, 2016; Al-Sowayh, 2013).

На фізіологічному рівні реакції тривожності проявляються посиленням серцебиття, частим диханням, збільшенням хвилиного об'єму циркулюючої крові, підвищенням артеріального тиску та загальною збудливістю.

Наразі виділяють два види тривожності: тривожність як психічний стан, або так звана ситуативна тривожність, та тривожність як рису особистості – особистісна тривожність. Ситуативний вид тривожності зазвичай пов'язаний з конкретною зовнішньою ситуацією, яка несе у собі небезпеку. Натомість особистісна тривожність проявляється постійними переживаннями, психічним напруженням, дратівливістю, занепокоєнням навіть із незначних приводів, почуттям внутрішньої тривоги, скутості і нетерплячості (Каткова, 2013; Othman, 2013). Існує також класифікація тривожності на основі ситуацій, залежно від яких вона виникла: пов'язана з процесом навчання – навчальна тривожність, уявленнями про себе – самооцінювальна тривожність, спілкуванням – міжособистісна тривожність.

Доцільно відмітити, що відмінність особистісної та ситуативної тривожності полягає лише в частоті переживань стану тривоги. Методики для їх діагностики розробляються за однаковими принципами, використовуючи перелік симптомів тривоги або ситуацій, які їх викликають. Доведено, що особистісна або ситуаційна тривожність негативно відбивається на всіх сферах життя людини, погіршуючи її самопочуття й ускладнюючи відносини з навколишнім світом (Руденко, 2013; Newbury-Birch, 2002). Особливо це стосується студентів першого курсу, які майже завжди знаходяться у стані підвищеного занепокоєння, з частим відчуттям тривоги, пов'язаним із іспитами чи модульними підсумковими випробуваннями, з підвищеною емоційною або фізичною напруженістю (Волошин, 2013). Саме тому велике значення мають методи дослідження рівня тривожності та її профілактики для підготовки студентів-медиків в опануванні ними спеціальності в умовах постійної тривоги, яка несе в собі адаптивні функції, попереджаючи про зовнішню або внутрішню небезпеку, та зазвичай вказує на необхідність вжити заходів для попередження негативних наслідків.

Мета роботи: дослідити рівні ситуативної та особистісної тривожності в іноземних студентів першого курсу медичного університету.

Завдання роботи:

1. Виявити частоту та чинники ризику розвитку високої тривожності в іноземних студентів-першокурсників.
2. Вивчити особливості проявів тривожності у студентів за різної гендерної приналежності.
3. Визначити діагностичну цінність найбільш впливових чинників у формуванні високого рівня тривожності для подальших рекомендацій щодо необхідної психокорекції.

Матеріал та методи

Для виконання мети роботи проведено анкетування 86 студентів першого курсу Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет». При проведенні дослідження використано опитувальник для оцінки тривожності (State-Trait Anxiety Inventory - STAI) Ч. Спілбергера у модифікації Ю.Л. Ханіна, що складається з 40 висловлювань, на які слід було надати відповіді: «майже ніколи», «інколи», «часто», «майже завжди» залежно від того, як часто відмічаються ці відчуття у респондента. Для інтерпретації отриманих даних використовувались орієнтовні оцінки методики за кількістю набраних балів від 1 до 4, причому сума до 30 балів свідчила про низький рівень тривожності, від 31 до 45 балів – середній, від 46 балів і більше – високий (Ханін, 1985). Отримані результати дослідження аналізувалися за допомогою Statistica 7.0 StatSoft Inc. із використанням параметричних і непараметричних методів обчислення.

Результати дослідження

Виявлено, що з усієї когорти опитаних жоден студент не мав низького рівня ситуативної тривожності, водночас середній рівень тривожності траплявся у 27,9% опитуваних (24 респонденти) та високий – у решти першокурсників (72,1%). За результатами дослідження рівня особистісної тривожності відмічена схожа тенденція до попередніх показників: відсутність студентів із низьким її рівнем, 48,8% (42) осіб із середнім рівнем та 51,2% (44) із кількістю набраних балів – більше 46.

Слід зазначити, що значна загальна кількість балів із визначення ситуативної тривожності мала вірогідний кореляційний зв'язок із висловлюваннями «я занепокоєний» ($R=0,47$, $p=0,00005$) та «я напружений» ($R=0,50$, $p=0,00001$). Із питань щодо особистісної тривожності найбільший кореляційний зв'язок загальна сума балів мала з судженнями «мене тривожать можливі труднощі» ($R=0,58$, $p=0,000001$), «я занадто переживаю через дрібниці» ($R=0,61$, $p=0,000005$), «я все приймаю близько до серця» ($R=0,65$, $p=0,000001$), «всілякі дрібниці відволікають і турбують мене» ($R=0,60$, $p=0,000001$), «мене охоплює неспокій, коли я думаю про свої справи чи турботи», ($R=0,60$, $p=0,000001$).

Водночас, при проведенні багатofакторного кореляційного аналізу результатів анкетування виділено головні компоненти тривожності у студентів, що наведено у вигляді математичної формули (1).

Формула (1)

Високий рівень тривожності в іноземних студентів = $0,21 F_1 + 0,15 F_2 + 0,09 F_3 + 0,08 F_4$
де F_1 – фактор, головними посилювальними компонентами якого є висловлювання на кшталт «я все приймаю близько до серця», «мене охоплює неспокій, коли я думаю про свої справи чи турботи»;
 F_2 – фактор, послаблювальними складовими якого є твердження «я впевнений у собі», «у мене буває гарний настрій», «я буваю задоволений»;

F3 – посилювальним компонентом фактору є твердження «всілякі дрібниці відволікають і турбують мене»;

F4 – фактор, посилювальним компонентом якого є «я нервуюсь», а послаблювальним – висловлювання «я задоволений».

Проведення кластерного аналізу результатів анкетування студентів підтвердило вплив окремих чинників на формування тривожності та їх прояви у вигляді висловлювань опитувальника. Так, усі респонденти розподілилися на три кластери. Перший з них сформували студенти з найменшим рівнем тривожності, найхарактернішими твердженнями яких були: «я задоволений», «мені радісно», «у мене буває гарний настрій», «я врівноважений» та «я не відчуваю скованості чи напруження». До складу другого кластеру увійшли іноземні студенти, для яких характерними висловлюваннями були: «я намагаюсь уникати критичних ситуацій та труднощів», «я хотів би бути таким же удачливим, як й інші», «я буваю роздратований» та «всілякі дрібниці відволікають і турбують мене». Третій кластер був представлений високо-тривожними студентами, в яких було найбільше відповідей на опитувальник типу: «я знаходжусь в напрузі», «мене тривожать можливі труднощі», «я занадто переживаю через дрібниці», «я відчуваю себе незахищеним», «буває, що я відчуваю себе невдахою».

Все ж, незважаючи на відсутність у студентів-першокурсників низького рівня тривожності, більшість респондентів, напевне, задоволені навчальним процесом та своїм вибором щодо майбутньої професії, оскільки у 84,8% випадках вказують на душевний спокій, 76,7% - відчуття внутрішнього задоволення, 84,8% - відчуття впевненості у собі, 76,7% - відчуття радості під час навчання. З позитивних відповідей на запитання щодо особистісної тривожності можна відмітити, що більшість студентів із опитаних мають гарний настрій (74,4%) та є досить щасливими у процесі навчання (83,7%), є витриманими та спокійними за різних ситуацій (72,1%).

Для подальшого дослідження високого рівня тривожності та виявлення прихованих ризиків її формування когорту з 24 студентів із середнім рівнем ситуативної та особистісної тривожності розподілили на дві групи. Першу групу (I) сформували 13 студентів жіночої статі (середній вік респондентів – 18,0±0,28 років), другу групу порівняння (II) – 11 респондентів чоловічої статі (середній вік – 18,4±0,53 років). Для глибшої оцінки ситуативної тривожності було обрано такі запитання: «я внутрішньо скутий», «я засмучений», «я не знаходжу собі місця», «я силь-

но переживаю неприємності та довго не можу про них забути», «мене тривожать можливі невдачі», а рівень особистісної тривоги досліджували за допомогою таких запитань: «мені не вистачає впевненості у собі», «у мене буває хандра», «буває, що я відчуваю себе невдахою», «мене охоплює неспокій, коли я думаю про свої справи чи клопоти».

Виявлено, що при обстеженні обраної когорти з 24 студентів із середнім рівнем тривожності осіб жіночої статі порівняно зі студентами чоловічої статі рідше турбували вказані відчуття тривоги, причому, мабуть, їх готовність до активного й емоційно-насиченого навчання є вищою, зважаючи на відсутність ствердних відповідей щодо неспокою чи труднощів при думках про свої справи (рис. 1). Слід зазначити, що у дівчат формування тривожності мало найбільший вірогідний кореляційний зв'язок із висловлюванням «я хотів би бути таким же удачливим, як й інші» ($R=0,80$, $p=0,001$) та «я намагаюсь уникати критичних ситуацій та труднощів» ($R=0,87$, $p=0,0001$). Натомість у хлопців вірогідний кореляційний зв'язок щодо рівня особистісної тривожності виявлявся з твердженням «я все приймаю близько до серця» ($R=0,73$, $p=0,006$), «я занадто переживаю через дурниці» ($R=0,68$, $p=0,01$), «буває, що я відчуваю себе невдахою» ($R=0,68$, $p=0,01$) та «мене охоплює неспокій, коли я думаю про свої справи чи клопоти» ($R=0,71$, $p=0,01$).

Разом із тим, співвідношення шансів «відчувати себе невдахою» у представників II групи порівняно з I сягало 37,5, відносний ризик – 2,4, атрибутивний ризик – 57,5%, що, ймовірно, свідчить про значні емоційні перевантаження у хлопців-першокурсників. Водночас, відчуття неспокою, коли іноземні студенти університету думають про свої справи, також вірогідно частіше спостерігалось у хлопців, аніж у дівчат, зі співвідношенням шансів цієї події – 83,4, відносним ризиком – 2,8, атрибутивним ризиком – 64,4%.

Аналогічна тенденція виявлялася і при аналізі результатів анкетування за вказаними запитаннями, але із фіксацією відповіді «майже ніколи» (рис. 2). Так, відчуття внутрішньої скутості, засмучення, занепокоєння та смутку / хандри вірогідно частіше траплялося у II групі порівняно з I групою. Слід відмітити, що співвідношення шансів відчувати внутрішню скутість у хлопців порівняно з дівчатами сягало 8,9, відносний ризик – 3,1, атрибутивний ризик – 49,7%. Водночас, співвідношення шансів відчуття засмучення у респондентів-хлопців порівняно з дівчатами становило 9,6, відносний ризик – 3,6, атрибутивний ризик – 50,4%.

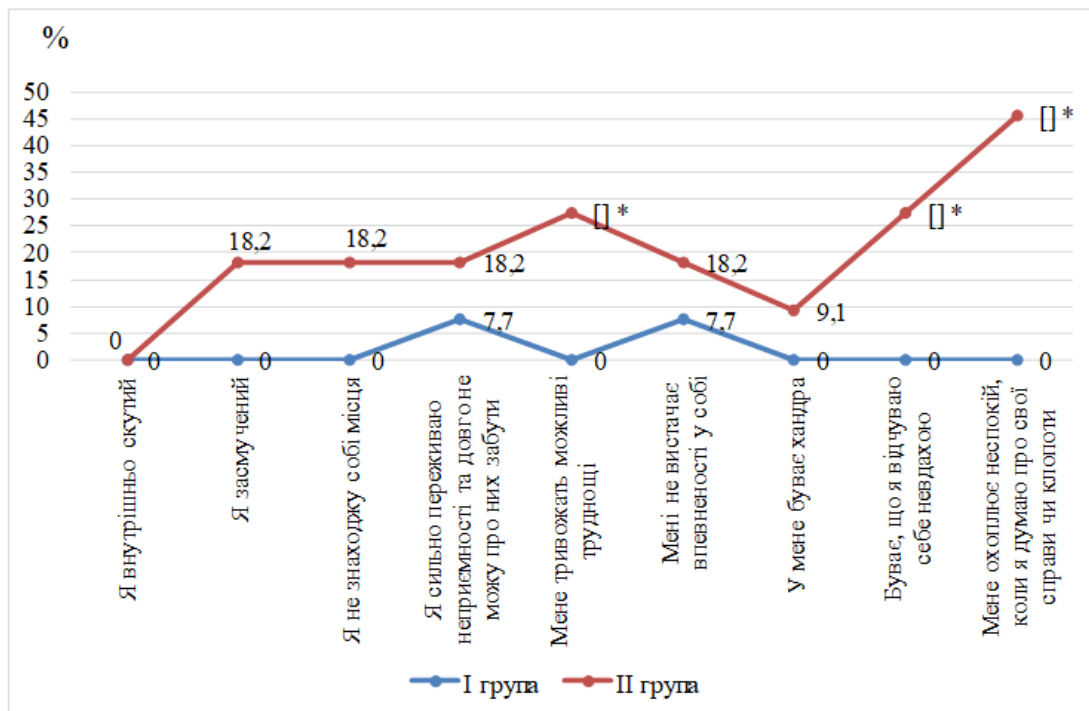

Рис. 1. Частота виявлення відповіді «майже завжди» на вказані запитання респондентів груп порівняння (у %)

Примітка: * - критерій Стьюдента $p < 0,05$.

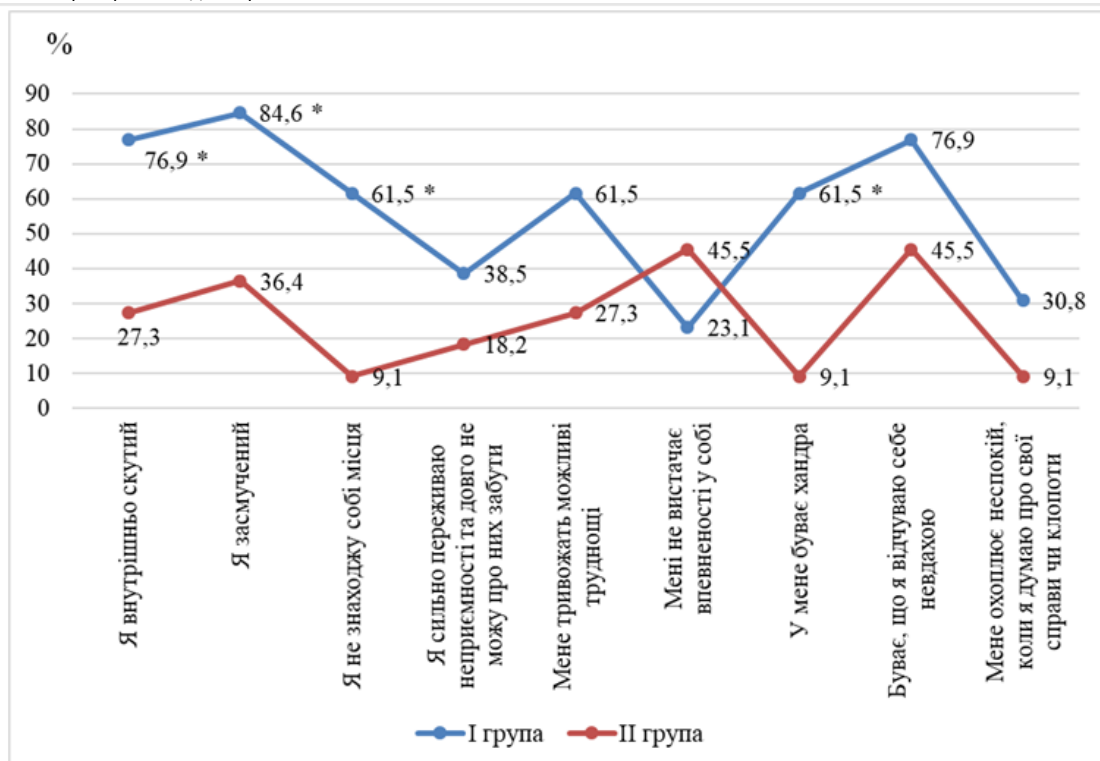

Рис. 2. Частота виявлення відповіді «майже ніколи» на вказані запитання респондентів груп порівняння (у %)

Примітка: * - критерій Стьюдента $p < 0,05$.

Обговорення результатів

Отже, проведене дослідження оцінювання рівня особистісної тривожності дозволило виявити на-

явність досить високих показників тривожності серед студентів вищого навчального закладу. Отримані дані співпадають із даними сучасної літератури, що у сту-

дентів, особливо на першому курсі, виникають різні стресові ситуації, пов'язані з особистими, соціально-економічними чи емоційними чинниками, що повсякчас приводить до високого рівня ситуативної та особистісної тривожності (Батюх, 2011; Ічанська, 2014). Разом із тим, високий рівень тривожності може значно впливати на успішність навчання, оскільки при цьому виникає відчуття занепокоєння та роздратування, невпевненість у собі, знижується розумова працездатність і збільшується напруженість (Волошин, 2013). З іншого боку, така значна когорта респондентів на початкових курсах університету із середнім та високим рівнями тривожності свідчить про актуальність психологічної підготовки майбутніх лікарів ще на етапах підготовки до вступу до навчального закладу із подальшим визначенням психологічного здоров'я у різні періоди навчального процесу.

Висновки

1. В усіх іноземних студентів-першокурсників

ЛІТЕРАТУРА

1. Батюх О. В. Важливість дослідження тривожності у студентів першого курсу [Електронний ресурс] / О. В. Батюх // Медсестринство. – 2011. – № 4. – С. 22–23. – Режим доступу: <http://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/nursing/article/view/5845>

2. Волошин М. М. Аналіз взаємозв'язку тривожності та навчальної успішності студентів [Електронний ресурс] / М. М. Волошин, Л. М. Назарець // Психологія: реальність і перспективи : зб. наук. пр. / Рівн. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2013. – Вип. 1. – С. 153-155. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prp_2013_1_58

3. Дубчак Г. М. Особливості навчального стресу сучасних студентів [Електронний ресурс] / Г. М. Дубчак. // Технології розвитку інтелекту електрон. наук. фахове вид. – Київ, 2016. – Т. 2, № 3. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tri_2016_2_3_13

4. Ічанська О.М. Зв'язок особистісної тривожності а мотивів навчання в студентів-психологів / О.М. Ічанська // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 2, Том 1. – С. 62-66. – Режим доступу: http://www.pj.kherson.ua/file/psychology_02/ukr/part_1/12.pdf

5. Каткова Т. А. Деадаптація студентів в умовах навчання у вищій школі як фактор прояву стресу [Електронний ресурс] / Т. А. Каткова, К. Г. Песоцька // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія : зб. наук. пр. / Крим. гуманітар. ун-т. – Ялта, 2013. – Вип. 40. – С. 190-194. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/pspo_2013_40\(1\)_35](http://nbuv.gov.ua/UJRN/pspo_2013_40(1)_35).

6. Руденко О. Особливості виникнення та переживання стресових станів у студентів вищих навчальних закладів [Електронний ресурс] / О. Руденко, А. Ляшенко // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу "Переяслав-Хмельницький

медичного університету, які відповідали на опитувальник оцінки рівня тривожності, виявлено її середній чи високий рівень.

2. Рівень тривожності у студентів-хлопців значно вищий порівняно з дівчатами, що вказує на їх більші емоційні перевантаження, причому у них вірогідно частіше трапляються відчуття внутрішньої скутості, засмучення та занепокоєння під час навчального процесу в університеті.

3. Найбільш впливовими чинниками розвитку високого рівня тривожності, ймовірно, є часті стресові фактори та значна напруга під час навчання, що свідчить про нагальну необхідність психологічної підготовки абітурієнтів до навчання в медичному університеті, а впродовж перших років навчання проведення соціально-психологічних тренінгів і психокорекції на кшталт позитивної внутрішньої мови і самонавіювання, фітбек- чи арт-терапії.

державний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди". Педагогіка. Психологія. Філософія. – Переяслав-Хмельницький, 2013. – Вип. 28(2). – С. 451-456. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gvpdpu_2013_28_2_84

7. Фурдак Т. Тривожність та її виявлення у процесі адаптації першокурсників [Електронний ресурс] / Т. Фурдак // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія: Педагогічні науки. – Кіровоград, 2016. – Вип. 147. – С. 292-294. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2016_147_75

8. Ханін Ю.Л. Особистісні та соціально-психологічні опитувальники в прикладних дослідженнях: проблеми і перспективи // Соціальна психологія і громадська практика / Під ред. Є.В. Шорохова, В.П. Левкович. – М.: Наука, 1985. – С. 163-177.

9. Al-Mohaimeed A.A. Perceptions of Saudi medical students on the qualities of effective teachers. A cross sectional study / A.A. Al-Mohaimeed, N.Z. Khan // Saudi Med J. – 2014. – Vol. 35(2). – P.183-188.

10. Al-Sowaygh Z.H. Academic distress, perceived stress and coping strategies among dental students in Saudi Arabia / Z.H. Al-Sowaygh // Saudi Dent J. – 2013. – Vol. 25. – P. 97-105.

11. Alzahem A.M. Effect of year of study on stress levels in male undergraduate dental students / A.M. Alzahem, H.T. Van der Molen and B.J. De Boer // Adv Med Educ Pract. – 2013. – Vol. 4. – P. 217-222.

12. Othman Z.L. Neurotic personality traits and depression among first year medical and dental students in Universiti Sains Malaysia / Z.L. Othman, Y.S. Kelvin, A. Othman, M.A. Yasin // Malays J Psychiatry. – 2013. – Vol. 22(1). – P. 51-60.

13. Newbury-Birch D., Lowry R.J., Kamali F. The changing patterns of drinking, illicit drug use, stress, anxiety and depression in dental students in a UK dental

school: a longitudinal study / D. Newbury-Birch // *Br Dent J.* – 2002. – Vol. 192(11). – P. 646-649.

14. Stecker T. Well-being in an academic

environment / T. Stecker // *Med Educ.* – 2004. – Vol. 38. – P. 465-478.

REFERENCES

1. Batiukh, O. V. (2011). Vazhlyvist doslidzhennia tryvozhnosti u studentiv pershogho kursu [The importance of anxiety study among first-year students]. *Medsestrynstvo – Nursing*, 4, 22–23 [in Ukrainian].
2. Voloshyn, M. M. (2013). Analiz vzaiemozviazku tryvozhnosti ta navchalnoi uspishnosti studentiv [An analysis of the interconnection of anxiety and academic achievement of students]. *Psykhologhiia: realnist i perspektyvy – Psychology: Reality and Perspective*, 1, 153-155. Rivne: [in Ukrainian].
3. Dubchak, Gh. M. (2016). Osoblyvosti navchal'nogho stresu suchasnykh studentiv [Features of academic stress of modern students]. *Tekhnologii rozvytku intelektu – Technologies of development of intelligence*, 3. Kyiv: [in Ukrainian].
4. Ichanska, O. M. (2014). Zviazok osobystisnoi tryvozhnosti a motyviv navchannia v studentiv-psykholohiv [Communication of personal anxiety and motives for learning psychology students]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu – Science Bulletin of the Herson State University*, 2/1, 62-6. Herson: [in Ukrainian].
5. Katkova, T. A. (2013). Dezadaptatsiia studentiv v umovakh navchannia u vyshhii shkoli yak faktor proiavu stresu [Disadaptation of students in higher education as a factor in the manifestation of stress]. *Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity. Pedahohika i psykholohiia – Problems of modern pedagogical education. Pedagogy and psychology*, 40, 190-194. Yalta: [in Ukrainian].
6. Rudenko, O. (2013). Osoblyvosti vynyknennia ta Perezhyvannia stresovykh staniv u studentiv vyshhykh navchalnykh zakladiv [Peculiarities of occurrence and experience of stress states among students of higher educational establishments]. *Humanitarnyi visnyk Derzhavnoho vyshhoho navchalnoho zakladu "Pereiaslav-Khmelnytskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Gh. S. Skovorody". Pedahohika. Psykholohia. Filosofiia – Humanitarian Bulletin of the State Higher Educational Institution "Pereiaslav-Khmelnytsky State Pedagogical University named after G. S. Skovoroda". Pedagogy. Psychology. Philosophy*, 28(2), 451-456. Pereiaslav-Khmelnytsky: [in Ukrainian].
7. Furdak, T. (2016). Tryvozhnis ta ii vyjavlennia u protsesi adaptatsii pershokursnykiv [Anxiety and its detection in the process of adapting freshmen]. *Naukovi zapysky. Seriia: Pedahohichni nauky – Scientific notes. Series: Pedagogical Sciences*, 147, 292-294. Kirovograd: [in Ukrainian].
8. Khanin, Ju.L. (1985). Osobystisni ta sotsialno-psykholohichni opytuvalnyky v prykladnykh doslidzheniakh: problemy i perspektyvy [Personality and socio-psychological questionnaires in applied research: problems and perspectives]. *Sotsialna psykholohiia i hromadska praktyka – Social psychology and public practice* (pp.163-177). Moscow: Science [in Ukrainian].
9. Al-Mohaimed AA, Khan NZ. (2014). Perceptions of Saudi medical students on the qualities of effective teachers. A cross sectional study. *Saudi Medical Journal*, 35(2), 183-188 [in English].
10. Al-Sowygh ZH. (2013). Academic distress, perceived stress and coping strategies among dental students in Saudi Arabia. *Saudi Dental Journal*, 25, 97-105 [in English].
11. Alzahem AM, Van der Molen HT and De Boer BJ. (2013). Effect of year of study on stress levels in male undergraduate dental students. *Advances in Medical Education and Practice*, 4, 217-222 [in English].
12. Othman Z, L Kelvin YS, Othman A, Yasin MAM. (2013). Neurotic personality traits and depression among first year medical and dental students in Universiti Sains Malaysia. *Malaysian Journal Psychiatry*, 22(1), 51-60 [in English].
13. Newbury-Birch D, Lowry RJ, Kamali F. (2002). The changing patterns of drinking, illicit drug use, stress, anxiety and depression in dental students in a UK dental school: a longitudinal study. *British Dental Journal*, 192(11), 646-649 [in English].
14. Stecker T. (2004). Well-being in an academic environment. *Medical Education*, 38, 465-478 [in English].

Igor Gerush,
*vice-rector on scientific and educational work,
PhD (Candidate of Medical Sciences), associate professor,
Department of Bioorganic and Biological Chemistry and Clinical Biochemistry,*
Mariana Dikal,
*PhD (Candidate of Medical Sciences), associate professor,
Department of Bioorganic and Biological Chemistry and Clinical Biochemistry,*
Tetiana Bilous,
*PhD (Candidate of Medical Sciences), associate professor,
Department of Pediatrics and Children Infectious Diseases,
Higher State Educational Establishment of Ukraine
“Bukovinian State Medical University”,
2, Teatralna square, Chernivtsi, Ukraine*

ASSESSMENT OF ANXIETY LEVEL OF THE FIRST-YEAR FOREIGN STUDENTS AT THE MEDICAL UNIVERSITY

The article deals with the study of anxiety level of the first-year students, whose adaptation process has certain peculiarities caused by social, political and psychophysiological factors. The aim of the research is examining the levels of situational and personal anxiety of the first-year foreign students at the medical university. To achieve the purpose 86 first-year students of the Higher State Educational Establishment of Ukraine “Bukovinian State Medical University” were surveyed by means of a questionnaire. The Spielberger State-Trait Anxiety Inventory (STAI) in the modification by Y.L. Khanin was used in the study to assess anxiety. A moderate anxiety level was found in 27.9% cases (24 respondents) and a high anxiety level – in the 62 of the first-year students (72.1%). The first group (I) included 13 female students with a moderate level of situational and personal anxiety (an average age of respondents is 18.0±0.28 years), the second comparison group (II) – 11 male respondents (an average age is 18.4±0.53 years). The female students with a moderate anxiety level were found to suffer from anxiety less than the male ones. The odds ratio of “feeling unlucky” in the representatives of group II as compared to those of group I was 37.5%, the relative risk was 2.4%, and the attributive risk was 57.5%, which is most likely indicative of considerable emotional overstress of the first-year boys. At the same time, in the thoughts concerning own business anxiety feelings were found more often among boys than among girls with odds ratio 83.4%, relative risk 2.8%, attributive risk 64.4%. Sensations of internal constrain, sadness, worries and gloom, were found reliably more often in group II as compared with group I. On the basis of the survey of the first-year foreign students of the medical university a moderate or high anxiety level was found, which is indicative of an immediate necessity to improve psychological training of applicants and develop methods of psychological correction of the above mentioned pathology during the first years of studying. Anxiety level of male students appeared to be considerably higher than that of the girls, which is indicative of their more considerable emotional overstress manifested by the sensations of internal constrain, sadness, worries and depression during studies.

Keywords: personal and situational anxiety, medical university, first-year students.

Sumbitted on December, 15, 2017

Reviewed by Doctor of Psychology, prof. A. Borysiuk